

BİRKAÇ SÖZ

Foreword / Par l'éditeur

Merhaba sevgili okur,

Mevsim Güz olsa da folklorun bilim fidanlığı, fidanlarını yetiştirmeye devam ediyor. Her Güz mevsiminde olduğu gibi **Genç Halkbilimciler**e ayrılan bu sayıda da ilgi çekici soruların kültür kuramlarıyla yoğrulmuş analitik cevaplarını bulacaksınız.

Genç Sayı, Üç Dosya

Genç yaşta kaybettiğimiz Yayın Kurulu üyemiz Dr. Himmet Biray (1958-1995) adına kurduğumuz “Genç Folklorcular” köşesi, 2002 yılından beri her güz yayımladığımız “genç sayı”yla yeni ve güçlü bir içeriğe kavuştu. “Öz”lü yazıları Doktoralarını tamamlamamış genç akademisyenlerinkilerden oluşan güz sayılarında biriyle daha karşımızdayız.

Bu sayıda üç dosya bulunmaktadır: Birinci dosya Türk kültür çalışmalarında yeteri kadar değerlendirilmeyen bir kuram olan **Metinlerarasılık** konusuna ayrılmıştır. Sekiz yazının yer aldığı bu dosyada halkbiliminin kimi konuları Yeliz Özay, Gökhan Tunç, Seda Uyanık, Nuh Bektaş, Burcu Çetin, N. Gamze Korkmaz, Meriç Kurtuluş, Tuna Yıldız tarafından Metinlerarasılık Kuramı açısından ele alınmıştır. **Halk Anlatıları** adını taşıyan ikinci dosyada Ash Uçar, Gürol Pehlivan, Nefise Abalı ve Oğuz Güven tarafından halk hikâyeleri ve efsanelere sorulan sorulara cevapların arandığı dört yazı yer almaktadır. Üçüncü dosya ise **İkincil Sözlü Kültür Çağına** yöneltilmiş sorulara cevap aramaktadır. Selcan Gürçayır, Belde Aka ve Nermine Memmedova'nın yazıları iletişim çağı ile kültür arasındaki ilişkilere odaklanmaktadır.

Bu sayının **Kitap Tanıtma** bölümü ise iki kültür bilimciyi ağırlamaktadır. Prof. Dr. Umay Türkeş-Günay'ın *Türk Kültürüne Eleştiri* adlı eserinin Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun tarafından yapılan eleştirel okumasını beğeneceğinizi umuyoruz.

Cürüme Karşı Kültür Eğitimi

Pozitivizm çağında Türkiye, “teknoloji eğitimi”ni “kültür eğitimi”ne tercih etmiştir. Çağdaş Batı uygarlığına ulaşmak için bunu bir zorunluluk olarak algılamış ve eğitim müfredatını ve önceliklerini buna göre planlamıştır. Devletin bu “resmî” bakışımı dengeleyecek bir kentli orta ve orta üstü zengin sınıf, yani “burjuva sınıfı” da olmadığı için, yerli kültürün korunması fikri gelişmemiş, yeni sanat ve bilim yaratmalarında kültürden yararlanma yol ve imkânları güçlenememiştir. Ossian akımının tetiklediği Beş Hececiler'in modası ve devletin ilk kuruluş heyecanı geçtikten sonra, çağdaş, kentli, sanat yaratan ve örgün eğitimi yönlendiren aydın sınıfların esin kaynakları Yunan Mitolojisi, Ortaçağ Hıristiyan Avrupa Efsaneleri ve Popüler Kültür olarak belirmiş ve bu ekseninde bir kültür hayatı kurgulanmıştır. Böylece, Zeus'u, Afrodit'i, Eros'u, Apollon'u, Noel Baba'yı, Robin Hood'u, Romeo ve Juliet'i, Cadılar Bayramı'nı veya Şükran Gününü tanıyan, buna karşılık Ülgen'i, Erlik'i, Umay, Al Bastı'yı, Boz Atlı Hızır'ı, Köroğlu'yu, Kerem ile Aslı'yı, Hıdrellez veya Çiğdem Gününü unutan, unutmaya bile olumsuzlayan bu nedenle de sanat yaratmalarında özgün ve yerli örnekler olarak kullanamayan kuşaklar yetiştirilmiştir.

Geleneksel bilgi ve kültürün olumsuzlandığı bu çağda, kültür eğitimi hiç akla getirilmezken, kimi toplumsal kuralların anneden çocuğa sözel ortamlarda aktarılıyor olması nedeniyle bu alanda bir eğitime ihtiyaç duyulmuyordu. Çocukların “sıfır” yaşında kreşe başladığı, W. Ong'un ifadesiyle “ikincil sözlü kültür çağı”nda yeni sanat yaratmalarının büyük ekseriyetinin söz kullanılarak radyo, televizyon, tiyatro, sinema, çizgi film, dizi ve reklamlar yoluyla oluşturulduğu bu yeni çağda, “pozitivist” veya son dönemlerde geliştirilen “hurafeci” duvarların gerisine itilen yerli kültür unutulurken, onun boşluğunu ithâl deyimler, ithâl kahramanlar, ithâl bayramlar, ithâl gelenekler almaktadır. Sanat yaratmaları gittikçe sığlaşmakta ve güçlü

Batı sinemalarının daha önce yüzlerce kez kullanılan motiflerinin daha kötü kopyaları hâlinde karşımıza çıkmaktadır. Özellikle, sinema ve televizyon alanındaki “seri üretimler”, bilinçli veya bilinçsiz bir kültürsüzleştirme sürecinin öncüsü durumuna gelmişlerdir. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu hâlâ toplumsal uzlaşmayı, teknoloji kullanmaya yönelik mesleklerin uzmanlık birikimini veya mühendislik bilgilerini ilkokullarda okutmaya devam etmekte görüyor.

Bütün bunların sonucu olarak bırakınız kültürün ikincil sözlü kültür çağında “hamburger” gibi tüketildiği medya alanını, sanatın en nitelikli ürünlerinin verildiği yazılı ve kentli bilgi alanında toplumun öncülleri olarak tanımlanan ve çok okunan romancıların eserleri bile dil ve kültür çürümesinin vahim örneklerini bünyelerinde taşımaktadırlar. Örneğin 2009’un en çok okunan romanında *Kadir gecesi doğmak* deyimi yerini “Ağzında gümüş kaşıkla doğmak” şeklindeki İngilizce deyimle bırakmış. Mevlâna’nın *merhum* babası “müteveffa” olmuş, “tek öküzün çektiği bir kağıt icat edilmiş”, yırtık olmasa bile “eski çoraplar yamanmış” *bol keseden atmak* deyimi yerini “bol keseden konuşma”ya bırakmış...

Binlerce yılda edinilmiş geleneksel bilgi ve kültür, örgün eğitimin bir parçası olmadığı için ve yaygın eğitimde de kullanılmadığı için ölmektedir. Çare olarak, örgün eğitim sisteminin kültür eğitimini gündemine alması, buna paralel olarak sanat yaratmalarının kaygı duyduğumuz yönlerden eleştirisini yapacak uzman eleştirmenler yetiştirilmelidir. Bu hedefler, 192 devletin üyesi olduğu UNESCO tarafından kabul edilen *Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinin* beklentileri ile de örtüşmektedir. Dergimiz bu alandaki öncülüğünü sürdürerek her türlü çağdaş sanat üretimlerine kültürel sorular sorulan, eleştiriler getirilen makalelere bu sayıda olduğu gibi yer vermeye devam edecektir.

Armağan Sayılar

Bilindiği üzere Milli Folklor, halkbilimi alanında çalışan akademisyenlere armağan sayı hazırlama geleneğini sürdürmektedir.

Bu çerçevede 84. sayımızın **Prof. Dr. Bilge Seyidoğlu Armağanı** olarak çıkacağını daha önce duyurmuştuk. Bu sayı ile ilgili hazırlıklarımız son aşamaya gelmiştir. Hatırlanacağı üzere, bu sayıyla birlikte armağan sayıları Kış’tan Bahar’a aldığımızı daha önce bildirmiş ve Bahar 2010’da yayımlanacak 85. sayının **Prof. Dr. İlhan Başgöz Armağanı** ve Bahar 2011’de yayımlanacak 89. sayının **Prof. Dr. Gürbüz Erginer Armağanı** olacağını duyurmuştuk. Meslektaşlarımızın Başgöz Armağanı için hazırladıkları özlü yazılarını 31 Aralık 2009’a kadar bekliyoruz. Bu duyurularımız, armağan sayılara katılmak isteyenler için çağrı niteliğinde olup, başka bir yöntemle yazı talebinde bulunulmamaktadır.

Birkaç Hatırlatma

Saygıdeğer yazarlarımıza **Yayın İlkelerimiz** ve kimi kurallarımız ile ilgili birkaç hatırlatmamız var: 1) Konuyla ilgili uzman iki hakemin olumlu görüşü bulunmayan hiçbir “öz”lü yazıyı yayımlamıyoruz. 2) “Öz”lerin Türkçe ve İngilizce metinlerinin 150-200 kelime arasında olmasını bekliyoruz. 3) Dergimiz hakemlik süreçlerini olumlu tamamlasa dahi hiçbir şekilde **Yayımlanacaktır** içerikli yazı vermemektedir.

Zorunlu Haber

Sevgili okurlarımıza hoş olmayan bir haberimiz var. Bu sayıdan başlayarak dergimizin yıllık abone ücreti **60 TL** olmuştur. Ayrıca maliyet ve taşıma ücretlerindeki artış nedeniyle 5’ten az olan bütün abonelik taleplerine yıllık **20 TL** posta/kargo ücreti getirilmiştir. Posta/kargo ücreti hariç olmak üzere, Öğretmen, Öğrenci, Akademisyen ve Folklor Araştırmacısı gibi Kültürbilim uzmanlarına **% 50 indirim** uygulamamız sürmektedir.

Prof. Dr. Bilge Seyidoğlu Armağanı olarak çıkacak olan 84. sayıda görüşmek dileğiyle...

M. Öcal Oğuz
Yayın Yönetmeni